

PESTRÁ KRAJINA

Asociace soukromého
zemědělství ČR

program

Pestrá krajina 2023

6.
ročník

www.asz.cz

ČESKÁ S
spořitelna

Staráme se o finanční zdraví našich farmářů a sedláků

Díky našim pravidelným analýzám budete mít vždy přehled o tom, co se v zemědělství děje.
A naši bankéři vám rádi poradí a navrhnou optimální řešení právě pro vás. Infolinka 956 777 778,
www.csas.cz/agro.

str. 10-15

str. 16-21

str. 22-27

str. 28-33

str. 34-39

obsah

ČESKÁ
spořitelna

Generální partner
programu
Pestrá krajina 2023

Asociace soukromého
zemědělství ČR
www.asz.cz

Úvod	4
Konference	5
Pravidla programu	6 - 7
Hodnotitelská komise	8 - 9
Bělecký mlýn	10 - 15
Farma Milošovice rodiny Cihlářových	16 - 21
Farma Libora Konvalinky	22 - 27
Ekofarma Zelený kopec	28 - 33
Farma Koňákov	34 - 39
Přehled ročníku 2018	42 - 43
Přehled ročníku 2019	44
Přehled ročníku 2020	45
Přehled ročníku 2021	46 - 47
Přehled ročníku 2022	48
Závěrečné slovo předsedy komise	49

Záštitu nad akcí převzali ministr zemědělství Marek Výborný
a ministr životního prostředí Petr Hladík.

Vážení kolegové sedláci,

vážení příznivci rodinného způsobu zemědělského hospodaření,

vážení čtenáři publikace Pestrá krajina,

mám upřímnou radost, že vám můžeme představit výsledky již šestého ročníku programu Pestrá krajina. Jedním z hlavních cílů tohoto projektu je upozornit na různorodost přístupů ke krajině, půdě a k zemědělské produkci. Existují totiž nezanedbatelné rozdíly mezi zemědělskými korporáty a selskými rodinami, které v rámci vícero generací pečují o svůj grunt. Pestrost aktivit je ovšem patrná i mezi jednotlivými malými a středně velkými farmami – a právě na fascinující škálu originality a tvůrčího elánu v zemědělské oblasti chceme každoročně poukazovat.

Také z toho důvodu není Pestrá krajina soutěž, ale programem. Naším cílem totiž není vytvoření unifikované představy o jednom ideálním modelu, který by měl do budoucna sloužit jako norma pro všechny ostatní. To by samo o sobě bylo popřením ústředního principu. Tím je naopak podpora plurality a rozličnosti, která nabízí širokou škálu praktik a produktů, a ve výsledku i skutečně pestrou krajinu, v níž mohou prosperovat lidé, zvířata i rostliny.

Různě zaměřené farmy proto posuzují lidé s patřičnou erudicí a hodnotí přínosy hospodářsky-krajinných konceptů pro zdraví půdy, místní biodiverzitu nebo například pro uchovávání vody v krajině. Představení účastníků má pak sloužit jako inspirace a impuls pro ostatní. Na následujících stránkách vám proto přinášíme přehled o pěti oceněných farmách, jež podle hodnotitelské komise představují výjimečné postupy a přináší prospěch nejenom svým zákazníkům, ale osobním a pečujícím vztahem ke krajině prospívají i celé společnosti.

Biodiverzita totiž není jakýsi „přílepek“ k zemědělské produkci, který se dělá tak nějak „navíc“. Šetrné a udržitelné zemědělské hospodářství je naprostou nezbytností – a to nejenom podle světových odborníků a globálních organizací, protože udržování životaschopné půdy a zdravé krajiny je jedním ze základních principů tradičního selského hospodaření. Ačkoli jsou rodinné farmy v Česku stále odsouvány na druhou kolej, západní Evropa naopak na tomto typu zemědělství zakládá svou budoucnost.

Jsem proto vděčný všem, kteří měli odvahu a rozhodli se svou farmu představit komisi, a posléze i širší veřejnosti. Dokazují tak totiž, že i v Česku, jež se stále spoléhá spíše na obří agroholdingy, existují sedláci schopní inovativních a jedinečných nápadů, kteří zároveň navazují na tradiční rodinné farmaření, a jejichž činnost má svou nepochybnou celospolečenskou hodnotu.

Rád bych poděkoval také samotné komisi a všem, kteří pomohli zorganizovat konferenci Pestrá krajina 2023, a kteří vystoupili s příspěvky o krajinných prvcích a možnostech farmářského posílení biodiverzity v krajině. V neposlední řadě patří díky všem účastníkům konference, kteří svou přítomností potvrdili, že sedlácká péče o krajinu je důležitým tématem, o něž veřejnost projevuje stále výraznější zájem.

*Mgr. Ing. Jaroslav Šebek, předseda ASZ ČR
Leden 2024*

Konference Pestrá krajina a vyhlášení výsledků programu za rok 2022

Za rok 2022 byly uděleny čtyři zlaté a jedna stříbrná medaile.

Výsledky pátého ročníku programu Pestrá krajina, který pořádá Asociace soukromého zemědělství ČR (ASZ ČR), byly opět zveřejněny v rámci konference, která již potřetí proběhla na akademické půdě v areálu České zemědělské univerzity v Praze (ČZU) a za účasti významných osobností politického i veřejného života v čele s předsedou Senátu PČR Milošem Vystrčillem.

Součástí akce, která se konala ve středu 18. ledna 2023 pod záštitou ministra zemědělství Zdeňka Nekuly a Ministerstva životního prostředí, byly jako obvykle velmi zajímavé odborné příspěvky k tématům aplikace nových podmínek Společné zemědělské politiky a myslivosti. Hlavním bodem celého programu ale samozřejmě bylo představení pěti oceněných farem a statků, které dávají reálný příklad inspirujícího zemědělského hospodaření, jenž zvyšuje pestrost krajiny a zároveň produkuje zemědělské komodity, a v obou těchto rovinách vytváří další přidanou hodnotu.

Pro účastníky bylo jako obvykle přichystáno občerstvení z výrobků členů ASZ ČR.

Moderátorem celé akce byl již podruhé Vladimír Kořen.

Konference se zúčastnily stovky hostů jak prezenčně, tak on-line.

Závěrečné panelové diskuse s oceněnými zemědělci se zúčastnili také členové hodnotitelské komise a hosté, kteří vystoupili v rámci odborného bloku.

Pravidla programu

1. Cíl programu

1.1. Cílem programu je zejména:

- zvýšení kreditu sedláků, rodinných farem směrem k stávajícím či potenciálním propachtovatelům pozemků, sousedům, spotřebitelům, celkově před veřejností;
- ověření dlouhodobé argumentace ASZ ČR a potvrzení správnosti jejich teoretických principů;
- „marketingový“ přínos pro ASZ ČR a její členy – zveřejnění konkrétních příkladů realizace prospěšných opatření v krajině – kontinuální propagace na různých úrovních;
- v budoucnu případně snaha o prosazení možnosti plnit prostřednictvím zapojení do programu podmínky agroenvi či greeningu;
- prezentace v místě prostřednictvím informační tabule, že je úspěšně vyhodnocený sedlák realizátorem „Pestré krajiny“ ve svém okolí;
- poukázání na nepromyšlenost některých dotačních opatření, na které často zemědělec nedosáhne, ačkoliv se ochrání zdraví a krajině skutečně ve svém okolí intenzivně věnuje;
- identifikace překážek, které brání nebo omezují realizaci či nějak poškozují zakladatele konkrétního opatření;
- podpora členům v realizaci opatření v krajině formou praktických informací a poradenství.

2. Organizátor a partneři programu

- 2.1. Organizátorem programu je Asociace soukromého zemědělství ČR (ASZ ČR).
- 2.2. Na programu se podílejí zástupci České zemědělské univerzity v Praze (ČZU), Agentury ochrany krajiny a přírody (AOPK), Českého spolku pro agrolesnictví (ČSAL), Ústavu výzkumu globální změny Akademie věd ČR (AV ČR), Centra pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy (UK), Beleco, z. s.

3. Účastníci programu a přihlášky do programu

- 3.1. Program je určen zemědělcům, kteří dobrovolně realizují postupy šetrné vůči životnímu prostředí a s pozitivním dopadem na krajinu.
- 3.2. Do programu se mohou přihlásit všichni členové všech spolků v rámci ASZ ČR, a to prostřednictvím regionální ASZ nebo členského spolku ASZ ČR.
- 3.3. Každá členská organizace může v jednom ročníku přihlásit maximálně jednu členskou farmu.
- 3.4. Do programu je možné jednu farmu přihlásit opakovaně; minimální odstup mezi dvěma účastmi v programu jsou tři roky.
- 3.5. Do programu se nesmí přihlásit člen ASZ ČR, který je v daném roce členem hodnotitelské komise.

3.6. V případě potřeby budou pro další ročník formou změny těchto pravidel zavedena vylučující kritéria, které stanoví hodnotitelská komise na základě zkušeností s programem.

3.7. Přihlášku do programu je nutno zaslat v termínu do 31. května aktuálního kalendářního roku, a to v listinné podobě na adresu ASZ ČR, Samcova 1, 110 00 Praha 1.

3.8. Formulář přihlášky do programu je k dispozici na webových stránkách www.asz.cz/cs/program-pestra-krajina/

3.9. Povinnými přílohami přihlášky jsou (mohou být zaslány v listinné podobě společně s přihláškou nebo elektronicky na e-mail kancelar@asz.cz):

- stručná charakteristika farmy a její činnosti,
- vlastní popis provedených opatření v krajině včetně důvodů realizace a včetně popisu předchozího stavu s přihlédnutím k hodnotícím kritériím,
- cca 5 fotografií farmy a opatření realizovaných v krajině (nepovinné).

3.10. Přihlášením se do programu souhlasí účastník s návštěvou hodnotitelské komise a v případě zařazení do programu s následnou medializací podle článku 7 těchto pravidel.

4. Organizace programu

4.1. Program řídí tajemník ASZ ČR.

4.2. Technicky a organizačně program zajišťuje hlavní kancelář ASZ ČR.

4.3. Všichni přihlášení zájemci o zařazení do programu jsou navštíveni hodnotitelskou komisí, která provede hodnocení podle článku 6 těchto pravidel.

4.4. V případě, že komise rozhodne o zařazení do programu, je s účastníkem dojednána forma prezentace a je pozván na vyhlášení.

5. Hodnotitelská komise programu

5.1. Hodnotitelská komise programu je složená z členů ASZ ČR a zástupců nominovaných partnery programu. Členy komise jmenuje Předsednictvo ASZ ČR.

5.2. Hodnocení na místě provádí vždy minimálně pět členů komise, z toho tři členové ASZ ČR a dva externí odborníci.

5.3. Předsedu hodnotitelské komise volí členové komise ze svých řad na prvním společném zasedání komise, které se koná každoročně po uzavěrci přihlášek a zároveň před prvním hodnocením.

5.4. Předsedou komise je člen ASZ ČR.

5.5. Hodnocení se nesmí účastnit člen komise, který je vůči hodnocenému členu ve střetu zájmů.

6. Hodnocení

- 6.1. Každý člen přihlášený do programu bude v období červenec – srpen daného kalendářního roku navštíven hodnotitelskou komisí. Termín této návštěvy bude dojednan předem.
- 6.2. Hodnotí se farma jako celek.
- 6.3. Hodnocení probíhá na základě materiálů zaslaných společně s přihláškou a prezentace realizovaných opatření během návštěvy hodnotitelské komise.
- 6.4. Hodnocení probíhá za realizace a opatření od roku 1989. Pokud se účastník hlásí opakovaně, hodnotí se zejména realizace vzniklé v období od posledního zařazení do programu.
- 6.5. Hodnocení probíhá v těchto kritériích:

Produkční kritéria:

- velikost půdních bloků,
- pestrost pěstovaných plodin a meziplodin a chovaných hospodářských zvířat,
- míra výskytu eroze,
- sladění produkce s přínosy pro krajinu (zachování mimoprodukčních ploch a přírodních biotopů),
- uplatnění agroenvironmentálních principů hospodaření,
- zapojení do způsob používání průmyslových hnojiv a prostředků na ochranu rostlin.

Realizovaná mimoprodukční opatření:

- uplatnění krajinnotvorných principů,
- množství, pestrost, rozsah, realizace, údržba a udržitelnost krajinných prvků,
- funkční hledisko krajinných prvků,
- zapojení do vzdělávacích a společenských aktivit týkajících se zemědělství a krajiny.

Krajinný ráz a estetické hledisko:

- zachování či snaha o obnovu původní vesnické architektury,
 - celkový vliv farmy na krajinný ráz,
 - způsob umístění krajinných prvků z pohledu krajinného rázu,
 - vzhled a způsob umístění technických zařízení a staveb,
 - znalost a respekt k historickým souvislostem.
- 6.6. V každém kritériu uděluje každý člen komise od 1 od 5 bodů. Výslednou známkou za každé jednotlivé kritérium je vždy průměr bodů od všech členů komise.
 - 6.7. Výslednou známkou je součet průměrných známek za jednotlivá kritéria.
 - 6.8. Na základě celkové známky komise rozhodne o zařazení či nezařazení žadatele do programu.

- 6.9. Zařazeným farmám udělí komise na základě výsledné známky bronzovou, stříbrnou nebo zlatou medaili.
- 6.10. Hodnotitelská komise s administrativní podporou z hlavní kanceláře ASZ ČR vypracuje z každého hodnocení zprávu, která obsahuje průměrné známky za jednotlivá kritéria, celkovou výslednou známku, udělenou medaili, slovní hodnocení/ zdůvodnění a informaci o zařazení či nezařazení do programu. Zpráva bude předána zástupci hodnocené farmy po vyhlášení výsledků.

7. Vyhlášení a medializace

- 7.1. Vyhlášení zařazených členů do programu včetně nejlepších realizovaných opatření proběhne v rámci vyhlášení výsledků soutěže Farma roku v prosinci daného roku.
- 7.2. O jednotlivých farmách zařazených do programu bude zpracován článek, který bude uveřejněn v tiskovinách a na internetových stránkách organizátora a partnerů programu a případně v dalších odborných periodikách či na internetových stránkách.
- 7.3. O vybraných realizovaných opatřeních bude zpracována videoreportáž s odbornými komentáři členů komise, která bude promítnuta během vyhlášení a následně umístěna na internetu.
- 7.4. Žadatelé zařazení do programu obdrží certifikát o zařazení a plakety.

8. Harmonogram programu

- **Do 31. května** – uzávěrka přihlášek;
- **Do 30. června** – první zasedání komise, stanovení harmonogramu návštěv;
- **Do 31. srpna** – hodnocení přihlášených projektů;
- **září - říjen** – zpracování textů o opatřeních zařazených do programu, zpracování videa o nejlepším projektu;
- **prosinec** – vyhlášení a prezentace zařazených projektů v rámci vyhlášení Farmy roku, ocenění nejlepší farmy zařazené v daném roce;
- **prosinec – únor následujícího roku** – prezentace zařazených projektů v tiskovinách a na internetu).

9. Kontakty a informace

Asociace soukromého zemědělství ČR

Samcova 1, 110 00 Praha 1

tel.: 778 088 805

e-mail: kancelar@asz.cz

www.asz.cz/cs/program-pestra-krajina/

Komise programu Pestrá krajina

Daniel Pitek, předseda komise

Soukromý zemědělec a lesník, místopředseda ASZ Litoměřice a předseda Milešovského spolku přátel přírody. Věnuje se především sadařství, chovu skotu, ovcí a koní. Dlouhodobě usiluje o navrácení krajiny jejího původního rázu. Angažuje se v České společnosti ornitologické a v PRO-BIO svazu. Držitel ceny Josefa Vavrouška za výjimečný počin ve prospěch udržitelného způsobu života a životního prostředí. Věnuje se také problematice hospodaření s vodou v krajině.

Ing. Klára Čámská, Ph.D.

Vystudovala Českou zemědělskou univerzitu, titul Ph.D. získala v oboru speciální produkce rostlinná, ekologie travních porostů. Pracuje v Agentuře ochrany přírody a krajiny jako vedoucí Oddělení péče o terestrické ekosystémy. Zabývala se zemědělským vzděláváním a poradenstvím. Má výzkumné zkušenosti s agro-environmentální politikou, které se věnovala

v Ústavu zemědělské ekonomiky a informací. Pracovala v Botanickém ústavu Akademie věd ČR.

Ing. Soňa Klepek Jonášová

Zakladatelka a ředitelka Institutu cirkulární ekonomiky. Vystudovala zemědělské inženýrství na Mendelově univerzitě, nyní studuje doktorský obor sociální ekologie na Univerzitě Karlově. Zabývá se systémovým přechodem k cirkulární ekonomice, nakládáním s odpadem, ekoinovacemi. Je členkou řady pracovních skupin a poradních sborů

na úrovni vlády, firem i municipalit souvisejících s aplikací principů cirkulární ekonomiky do praxe.

Ing. Radim Kotrba, Ph.D.

Pedagog na Katedře chovu zvířat a potravinářství FTZ ČZU, výzkumný pracovník ve Výzkumném ústavu živočišné výroby a praktikujiící agrolesník. Působí v Asociaci farmových chovů jelenovitých ČR, je zakládajícím členem Českého spolku pro agrolesnictví, Topolářské komise České republiky, Derbianus Conservation a Wildlife Ranching Alliance, které se

zabývají udržitelným managementem produkční krajiny a ochranou přírody. Zároveň je členem Předsednictva ASZ ČR. Na 3,5 ha realizuje ve volném čase několik agrolesnických systémů, propojující chov zvířat, rostlin a produkčních i krajinotvorných dřevin.

Prof. RNDr. Jakub Hruška, CSc.

Profesor Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy a ekolog. Pracuje v České geologické službě a v Ústavu AV ČR vede tým zabývající se výzkumem globálních změn.

Zabývá se acidifikací a nutriční degradací lesních a vodních ekosystémů, klimatickými změnami a enviromentálním modelováním. Účastnil se tvorby Národního lesnického programu II. Podílel se rovněž na vypracování několika zákonů, týkajících se životního prostředí. Je členem vědecké rady ministra životního prostředí, místopředsdou Rady NP Šumava a členem Rad Krkonošského NP a NP Podyjí.

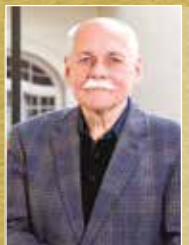
Prof. Ing. Bohdan Lojka, Ph.D.

Předseda Českého spolku pro agrolesnictví (ČSAL). Pedagog a výzkumník na ČZU v Praze, vedoucí katedry tropických plodin a agrolesnictví. Řešitel několika rozvojových projektů v peruánské Amazonii, Vietnamu, Kyrgyzstánu, Etiopii, Zambii a Kambodži. Zaměřuje se zejména na agrolesnictví, biodiverzitu, domestikaci a populační genetiku dřevin. V České republice se zabývá výzkumem, rozvojem a výukou zavádění agrolesnických systémů v rámci několika výzkumných a výukových projektů. Sám aktivně praktikující drobný ekozemědělec a agrolesník.

Ing. Jana Moravcová

Ředitelka odborné organizace Beleco, z. s. působící v oblasti ochrany přírody. Absolventka ČZU lesnické fakulty oboru krajinné inženýrství – aplikovaná ekologie a bývalá inspektorka oddělení ochrany přírody České inspekce životního prostředí a ředitelka OI ČIŽP v Ústí nad Labem.

Prof. RNDr. Bedřich Moldan, CSc. – čestný člen komise

Český geochemik, ekolog, publicista a politik. Předseda Čestné rady Českého svazu ochránců přírody. Zástupce ředitele v Centru pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy. Předseda Vědecké rady MŽP. Člen Rady vlády pro udržitelný rozvoj. Bývalý ministr životního prostředí České republiky. Dlouhodobě se zabývá tématem udržitelného rozvoje. Autor, spoluautor, editor a překladatel několika set vědeckých článků, vědecko-populárních publikací a článků v odborném i denním tisku z oborů analytické chemie, biogeochemie, životního prostředí, ekonomie a vzdělávání.

Ing. Martin Novák

Soukromý zemědělec, předseda ASZ Tábor a člen Předsednictva ASZ ČR. Jeho rodinná farma se specializuje zejména na výrobu mléka, rostlinnou produkci a obnovitelné zdroje a v roce 2008 se stala vítězem soutěže Farma roku. Provozuje zemědělské muzeum a pivovar.

Ing. Kateřina Černý Pixová, Ph.D.

Proděkanka pro strategii v rámci Fakulty životního prostředí na ČZU. Pedagog na ČZU. Účastnice v projektech (NAZV, TAČR, GAČR) zabývající se zejména problematikou mimoprodukčních funkcí krajiny, uplatnění přírodně blízkých opatření v zemědělské krajině a uspořádání vlastnických vztahů k půdě. Dlouhodobě se zabývá především tématem krajinné ekologie, na což zaměřuje i svou publikační činnost. Koordinuje vzdělávací programy pro střední školy v oblasti ochrany přírody a krajiny.

Ing. Stanislav Rampas

Předseda Spolku pro obnovu venkova Plzeňského kraje a člen ASZ Plzeňsko, člen výboru Rady vlády pro udržitelný rozvoj a dlouhodobý propagátor venkova a trvale udržitelného rozvoje. Je členem Čestné rady Českého svazu ochránců přírody a krajské komise pro venkov. V minulosti byl starostou obce, náměstkem hejtmana Plzeňského kraje pro regionální rozvoj a zemědělství a místopředsedou Svazu měst a obcí ČR. Organizátor řady vzdělávacích seminářů, např. Stromy v krajině, Voda v krajině atp.

Bělecký mlýn

ASZ Olomouc

zlatá medaile

Bělecký mlýn
ASZ Olomouc

byl oceněn
zlatou medailí
v rámci programu

Asociace soukromého zemědělství ČR

PESTRÁ KRAJINA

2023

První zmínky o existenci vodního mlýna jsou ze 16. století, v novodobé historii zde byl zájezdní hostinec, středisko Zemského hřebčince Tlumačov či pionýrský tábor.

Manželé Richard a Yvona Benýškoví se pro zemědělství a hospodaření a dotváření krajiny v okolí Běleckého mlýna nadchli.

Pod vrchem Kocouřina (399 m n. m.), kde se Zábřežská vrchovina pomalu sklání do Hornomoravského úvalu, stojí na malé řece Romži Bělecký mlýn. První zmínky o jeho existenci jsou ze 16. století. Prastarý vodní mlýn v roce 1928 vyhořel a následující rok bylo na jeho místě vystavěno výletní centrum. Před druhou světovou válkou koupil objekty mlýna prostějovský továrník Pyrolyt a zřídil tu hřebčín, po roce 1948 se stal areál součástí Státního hřebčince v Tlumačově. Dnes se zde nachází agroturistické hotelové ubytovací zařízení s celoročním provozem, kapacitou 45 lůžek, restaurací pro 60 osob a dalším širokým zázemím vlastněné manželé Richardem a Yvonou Benýškovými. „*Bělecký mlýn, místo s nádhernou romantickou přírodou, pár kilometrů od Prostějova, kde je dobře,*“ říká majitel a zároveň hospodář na přilehlých zemědělských a lesních pozemcích. Objekt mlýna s číslem popisným 71, kde se v roce 2022 konaly i celostátní dožínky ASZ ČR, spadá pod obec Zdetín s 385 obyvateli.

Farma Bělecký mlýn hospodaří na 95 hektarech zemědělské půdy s průměrnou velikostí půdních bloků okolo tří hektarů, většina jsou pastviny a travní porosty na orné půdě, případně malé množství polí na pěstování pícnin. V případě potřeby obno-

K mlýnu patří také 500 hektarů lesa. Plochy po smrkových monokulturách jsou přirozeně obnovovány původním smíšeným lesem s velkým podílem dubu a buku.

vy porostů je používán výsev do krycí plodiny – ječmene jarního a ova. Na přísevy a seti nových travních porostů jsou používány směsi vlastního složení. Taková směs pak zajišťuje stabilitu porostu, dobrý výnos i kvalitní pestrou pastvu pro včely. K hnojení zemědělských pozemků používají majitelé výhradně vlastní statková hnojiva. Louky slouží k produkci sena využívaného ke krmení chovaných hospodářských zvířat a lesní zvěře, přebytky farma prodává.

Hospodářství je zaměřeno hlavně na chov masného skotu plemene aberdeen angus a ovce romney marsch, ale chovají se zde také koně, pár koz a potkáte tu, zejména pro potěšení dětí, také lamu a další zvířátka. Významným druhem činnosti je prosperující včelařství s produkcí kvalitního medu prodávaného ze dvora. Kromě toho se ještě na pozemcích našlo místo pro pěstování vánočních stromků, přičemž prodej probíhá v čase adventu formou - „*dojdi s dítětem a pilkou, sám si uřež, zabal a odvez,*“ sděluje

hospodář Richard. Na farmě je také klasická pěstitelská pálenice s kotli na dřevo z vlastních lesů produkující vyhlášené destiláty.

V roce 2009 byla založena nová obora pro jeleny Dybowského, daňky skvrnitě, ale i černou zvěř, a to na ploše přibližně 102 ha. V oboře nedaleko mlýna se nachází také plně vybavené jezdecké centrum Zámeček s 20 ustájenými koňmi. Areál nabízí výuku jízdy na koni, výlety do okolní přírody, výcvik parkuru i ustájení koní. Jakýmsi pomyslným středem obory je již zmíněný vrch Kocouřina, kde bylo nedávno pro návštěvníky zřízeno několik dřevěných pozorovaten. Pro hosty je do obory zajištěn bezproblémový přístup, na přání si mohou vyžádat instruktora, který je provede krajinou a zasvěťí do způsobu života chované zvěře. Hospodářství disponuje vlastní honitbou o rozloze kolem 1000 hektarů. Veškerou produkci masa z chovaných zvířat, ale i zvěře z obory a honitby využívají majitelé výhradně v hotelové restauraci a vlastním bistro v centru Olomouce.

Hospodářství je zaměřeno hlavně na chov skotu plemene aberdeen angus a ovcí romney marsch, maso ze všech chovaných zvířat je kompletně zpracováno ve vlastních gastroprovozech.

Areál Zámečku s jezdeckým centrem, který rovněž patří k Běleckému mlýnu, se rozkládá ve stohektarové oboře s jeleny, daňky i černou zvěří.

Objekty jsou vytápěny dílem tepelným čerpadlem a kotli na palivové dřevo z vlastní těžby. Areály jsou pro likvidaci odpadních vod vybaveny čistírnami odpadních vod.

Zvláštní kapitolou je péče o dřeviny. Na pozemcích se vysazují původní ovocné odrůdy, jabloně, hrušně, ale také aronie, ořešáky, kdoule a další. V lesích po vymýcení smrkových monokultur vysazují Benýškovi stromy s vysokým podílem dubu a buku doplněné třešní ptačí, hrušní, jabloní i lípou srdčitou. Vznikají tak smíšené lesy, které budou schopny lépe reagovat na klimatickou změnu a jsou mnohem stabilnější. Okraje lesních porostů jsou zpevněny křovinami z místních druhů, které v květu zároveň slouží jako pestrý zdroj potravy pro včely.

Další činností je včelařství s produkcí medu, který je rovněž prodáván ze dvora. Původních 150 včelstev bylo bohužel kvůli varroóze zredukováno na polovinu.

Na pozemcích se ve velkém vysazují původní odrůdy ovocných dřevin – jabloně, hrušně, třešně, ořešáky, aronie, kdoule a další.

Oblast, v níž se hospodářství nachází, je ve srážkovém stínu a je ovlivňována tepelnými ostrovy – plochami velkých monokulturálních honů na Hané. Úprava vodního režimu je proto pro hospodaření velice důležitá a na farmě ji pojali opravdu velkoryse. Vybudovali pět retenčních nádrží, další dvě jsou ve výstavbě a další dvě mají připraveno stavební povolení. Do krajiny ještě vhodně doplnili asi 20 tůní. Všechny tyto plochy významně ovlivňují vodní režim v okolním prostředí, zvyšují vlhkost půdy a jsou prostorem pro vodomilné živočichy. Zabydlel se zde například ledňáček, volavka, čáp černý, bobr, vydra, ale i rosnička, skokan zelený, ropucha a další, dnes již dílem vzácní tvorové. Objevila se i nová prameniště a studánky.

Významnou činností majitelů Běleckého mlýna je budování turistických stezek (Běleckých stezek) a hiposteze, včetně odpočinkových míst. Stezky jsou vybaveny orientačním značením a informačně naučnými tabulemi. Obnova drobných sakrálních památek, údržba a rekonstrukce všech objektů hospodářství je prováděna s citem pro původnost a zakomponování do krajiny, s viditelnou snahou zachovat ducha této výjimečně krásné lokality. Působením ekonomicky nezávislé a konkurenceschopné farmy se krajina mění v krajinu pestrou, vstřícnou k životu.

Hodnotitelská komise udělila farmě Bělecký mlýn zlatou medaili v programu Pestrá krajina.

K Běleckému mlýnu patří 95 ha půdy, většinou se jedná o pastviny a travní porosty, orná je využívána na pěstování pícnin. Do ječmene, který slouží jako krycí plodina, se vysévají také kvetoucí louky.

Nedávno bylo realizováno pět retenčních nádrží a další jsou v přípravě, po okolí je také vhodně umístěna dvacítká tůň. To vše společně pozitivně ovlivňuje vodní režim v okolí farmy.

Na vrchu Kocouřina, který je středem volně přístupné obory, bylo pro návštěvníky zřízeno několik dřevěných pozorovatelů.

Veřejnost má možnost si okolí projít po naučných stezkách s mnoha odpočinkovými místy nebo projet na koni po hipostezce.

V těsné blízkosti mlýna byly na původní ploše po plantáži vánočních stromků na jaře vysázeny další ovocné stromy.

U rybníka v areálu mlýna je umístěna plastika olomouckého sochaře Jana Dostála, nedaleko záměčku pak trochu strašidelný Ohnivý anděl téhož autora.

Obnova drobných sakrálních památek v okolí, stejně jako údržba a renovace budov je důsledně v duchu původní architektury.

Farma Milošovice rodiny Cihlářových

ASZ Benešov
zlatá medaile

Farma Milošovice rodiny Cihlářových
ASZ Benešov

byla oceněna
zlatou medailí
v rámci programu

Asociace soukromého zemědělství ČR

PESTRÁ KRAJINA
2023

Tahouny farmy jsou nejen otec a syn – se shodným jménem Radek Cihlář, ale i celý zbytek rodiny, který je zde naplno zapojen.

Volný pohyb dojeného skotu po pastvinách je v dnešním zemědělství už spíše výjimečný, přestože má spoustu výhod.

Ve Středočeském kraji, na jihovýchodním okraji okresu Kutná Hora, mezi Milošovickým a Kounickým potokem, které se po krátké cestě líbeznou krajinou vlévají do řeky Sázavy, nalezneme malou vsíku Milošovice s 19 obyvateli, kde žije a hospodář rodina Cihlářových. V Milošovcích, v podhůří Českomoravské vrchoviny, sedlačili předkové současného hospodáře od devatenáctého století a poctivou sedlačinou se živili až do padesátých let minulého století, do doby násilné komunistické kolektivizace. K rodinné tradici se mohl vrátit neoblomný dědeček dnešního hospodáře až v roce 1992. Vnuč Radek Cihlár převzal hospodaření spolu s manželkou Mirkou od rodičů v roce 1999 po ukončení studia na Vysoké škole zemědělské v Brně. „*Naštěstí se děda Černý, který tu tehdy s babičkou hospodařil, dožil změny režimu a v roce 1992 spolu s mými rodiči na přerušenu tradici opět navázal,*“ říká s vděčností a úctou k předkům Radek Cihlár.

Původní statek v obci již nemohl vyhovět rozvíjející se zemědělské činnosti a rozšířené obhospodařované výměře, proto se rodina

rozhodla vystavět na vlastních pozemcích na okraji obce zcela nové sídlo spolu s hospodářskými objekty. Stavba nové farmy započala v roce 2003 a dnes můžeme konstatovat, že se záměr vydařil a splňuje nejen funkčnost, ale i malebně zapadá do okolní krajiny.

Z prvotních 22 hektarů dnes Cihlářovi disponují 76 hektary zemědělské půdy rozdělené do 26 půdních bloků v nadmořské výšce okolo 420 metrů. Protože obhospodařované pozemky jsou značně svažité a tím ohrožené vodní erozí, byla většina z nich zatravněna a nyní jsou využívány jako pastviny a louky. Z celkové výměry tvoří asi 25 hektarů orná půda, na které se pěstují krmné plodiny, zejména jetel, triticales, luskovinoobilné směsky, čirok a při každé příležitosti také meziplodiny. Vzhledem ke konfiguraci krajiny a nutnosti provedení protierozního zatravnění rozšířili Cihlářovi úspěšný chov mléčného skotu holštýnského plemene na 40 až 50 dojených krav. K tomu mají na pastvinách také menší stádo skotu masného plemene aubrac, několik koní, ovečky suffolk a oslíka. V průměru chovají až 120 kusů

Cihlářovi hospodaří v malé vsíku Milošovice a jejich farma krásně zapadá do kopcovité krajiny Posázaví.

Z celkové výměry 76 hektarů je asi třetina orná půda, na které se pěstují krmné plodiny a při každé příležitosti také mezplodiny či kvetoucí pásy.

skotu. Na dvoře ještě potkáte pávy, slepičky, husy a jsou tu i voliéry s okrasnými bažanty a papoušky a kotce s králíky. Hlavní činnost je dnes na farmě zaměřena především na pastevní chov holštýnského skotu, do něhož je zapálena celá rodina. Cihlářovi se věnují také zpracování mléka a prodeji produktů přímo na farmě. Volný pohyb dojeného skotu po pastvinách má velmi pozitivní vliv na jeho celkový zdravotní stav a kondici, což se odráží i ve výborných výsledcích na chovatelských přehlídkách. Citlivý přístup rodiny ke zvířatům je patrný na první pohled, všechna jsou spokojená, klidná a mírná, bez náznaků plašení.

Farma sice funguje v konvenčním režimu hospodaření, ale zcela přirozeně se chová jako ekologicky certifikované hospodářství. K hnojení využívá pouze statkových a organických hnojiv a při ošetřování nevyužívá morforegulatory růstu ani fungicidy. Dává přednost přirozeně odolným a nepoléhavým odrůdám. Prostředky na ochranu rostlin využívá pouze u obilovin v případě, že plevele nezládně omezit vláčením prutovými branami. Při zpracování půdy Cihlářovi omezují operace pouze na mělké, povrchové, bez použití orby, tak aby minimálně narušovaly prokořeněný půdní profil. Ke zdraví půdy

a jejím funkcím přispívá i vhodný management postupného vypásání. „Na mnoha částech orné půdy zakládáme kvetoucí pásy a na svých pozemcích už několik let vysazujeme stromy, máme rádi staré odrůdy. V hůře přístupných místech nebojujeme s přirozenou sukcesí dřevin, ale naopak jí ponecháváme prostor. Stále více nás oslovuje ekologizace zemědělství, jejíž princip máme v plánu dále zavádět, i když bez jakékoliv certifikace,“ uvádí hlava rodiny. K zamezení přístupu přemnožené černé zvěře Cihlářovi trvale zabezpečili všechny pastviny elektrickými ohradníky, které jsou však prostupné pro menší, divoce žijící zvířata jako křepelky, zajíce, koroptve, bažanty a další. Tato aktivita má dvojitý přínos, chrání pastviny před rozrýváním a napomáhá zvyšovat stavy drobné zvěře.

Hodnotitelská komise ocenila zejména přirozené hospodaření celé rodiny s citem pro krajinu, kvalitu půdy a neskutečně ohleduplný přístup ke zvířatům. Skromnost, otevřenost, úcta k předkům, zapálenost pro rodinné hospodaření i ochota a chuť k novým výzvám a plánům do budoucna, to jsou hodnoty, které jsou u Cihlářů opravdové. Proto se hodnotitelská komise rozhodla udělit farmě, která je mimo jiné držitelem ocenění Farma roku 2020, zlatou medaili v programu Pestrá krajina 2023.

Na farmě je také chov masného skotu plemene aubrac, najdeme zde ale rovněž koně, ovce, drůbež nebo králíky.

Hlavním zaměřením farmy je chov mléčného skotu a zpracování produkce mléka na širokou škálu výrobků prodávaných přímo ze dvora. Holštýnský skot z Milošovic je také často úspěšný na chovatelských výstavách.

Farma je sice konvenční, ale funguje prakticky v ekologickém režimu s minimálním využitím prostředků na ochranu rostlin a průmyslových hnojiv.

V okolí farmy Cihlářovi vysazují stromy, a to jak původní druhy, tak i staré odrůdy ovocných stromů.

Ustájení pro skot je jednoduché, ale vychází vstříc přirozeným potřebám zvířat a zároveň zapadá do místní zástavby.

Velká část pozemků je velmi svažité a bylo nutné ji kvůli erozi zatravnit, v průběhu roku ji postupně vypásá stádo dojnic.

Na hůře přístupných plochách, podél cest a ohradníků nebo na mezích je ponechán prostor přirozené sukcesi dřevin a náletů.

Pastviny jsou ohrazeny elektrickými ohradníky proti černé zvěři, která je zde přemnožená. Díky prostupnosti ohradníků pro drobnou zvěř to ale napomáhá i zvyšování stavů zajíců, bažantů či křepelek.

Dvouhektarová plocha pod farmou je ponechána divokému porostu, pole na protějším svahu, které si majitel přeje nechat zorněné, je alespoň předděleno travními pásy.

Farma Libora Konvalinky

ASZ Žďár nad Sázavou
zlatá medaile

Farma Libora Konvalinky
ASZ Žďár nad Sázavou

byla oceněna
zlatou medailí
v rámci programu

Asociace soukromého zemědělství ČR

PESTRÁ KRAJINA
2023

Manželé Libor a Eva Konvalinkovi se společně věnují ekologickému zemědělskému hospodaření a provozu penzionu.

Uprostřed pastviny nad statkem vznikl menší rybníček, který společně s dalšími drobnými vodními nádržemi pomáhá zadržovat vodu.

V Jimramovských Pavlovicích v CHKO Žďárské vrchy má téměř každá rodina alespoň malé hospodářství a je tu také několik penzionů.

V krajině Hornosvratecké vrchoviny, v údolí mezi vrchy Píckov a Loučný kopec, kterým protéká Věcovský potok, je rozložena vesnička Jimramovské Pavlovice. První písemná zmínka o obci se datuje do roku 1350, kdy osada patřila dílem pánům z nedalekého hradu Skály (dnes neobvyklá romantická zřícenina) a pánům z Pernštejna. V současnosti víska se 44 domy a asi 90 obyvateli spadá pod obec Věcov v okrese Žďár nad Sázavou. Zde v charakteristickém objektu selského uzavřeného dvora sídlí neuvěřitelně aktivní a progresivní rodinná farma Libora Konvalinky.

Dědeček současného hospodáře se na statek přizemil v první polovině 20. století a hospodařil na cca 22 hektarech zemědělské půdy a 9 hektarech lesa. Hospodaření skončilo po roce 1948 vynuceným vstupem do místního JZD. Naštěstí rodina nebyla vystěhována a zůstala ve svém domově. Po pádu komunistického režimu po roce 1989 tehdy sedmnáctiletý Libor slíbil rodičům, že bude v hospodaření pomáhat a následně pokračovat. Rodiče, Zdeněk a Svatava Konvalinkovi, požádali o navrácení půdy a v roce 1993 spolu obnovili tradiční zemědělskou činnost statku.

Z původně chovaného plemene charolais se rozhodl hospodář přejít na rovněž francouzské masné plemeno parthenaise.

Zpočátku hospodařili na původní výměře, jaká byla před kolektivizací. Na polích pěstovali obilí, brambory a řepu a ve stájích bylo 18 kusů dojených českých strak v kontrole užitkovosti. Postupným nákupem a pronájmy se rodina dostala až na dnešních 91 hektarů zemědělské půdy, z toho je 71 hektarů vlastních. Konvalinkovi hospodaří v CHKO Žďárské vrchy v nadmořské výšce okolo 540 metrů. V daných tvrdších přírodních podmínkách na svažitéch pozemcích je pastva ideální způsob využití zdejší zemědělské půdy, proto většinu orné půdy

zatravnili a díky tomu neznají půdní erozi. Když po pěti letech chtěli postavit nový kravín, došel mladý hospodář k závěru, že tudy cesta nevede, a rozhodl se pro pastevní systém masného skotu. Nakoupil starší krávy a dovezl jalovice i býky z Francie, a i s pomocí embryotransferu převedl stádo na čistokrevný chov masného plemene charolais. Díky kvalitnímu základnímu stádu a důsledné péči se Konvalinkovým ve vlastním chovu dařila produkce výborných plemenných zvířat, proto se mohli účastnit výstav, na kterých dosahovali předních

Většina orné půdy byla kvůli erozi zatravněna a je využívána pro pastevní chov masného skotu.

V rámci rostlinné výroby se daří pěstovat například množitelské porosty triticales v biokvalitě.

umístění. Po čase se hospodář, ovlivněn větší výtěžností a snadnějšími porody, zhlédl ve francouzském plemeni parthenaise. Dnes na farmě čítá stádo okolo 100 kusů pastevního hovězího dobytka a přechází se zcela na chov skotu parthenaise. Skotem ovšem výčet zvířat na farmě nekončí, k nemalé potěše dětí chovají Konvalinkovi ještě kozy, králíky, husy a slepice.

Před několika lety Konvalinkovi zrekonstruovali bývalou mléčnici a zřídili zde bourárnu včetně chladicích boxů pro zchlazení a zrání. Kvalitní zpracované maso ve formě zavakuovaných balíčků pak na základě internetových objednávek prodávají ze dvora. Ročně tak putuje na stůl zákazníků maso z 10 až 15 kusu jaloviček, býčci jsou prodáváni živí, hlavním odběratelem je Nizozemí.

Rodinná farma také pět let provozuje úhledný penzion s pěti apartmány a kapacitou 24 lůžek, který Konvalinkovi vybudovali v půdních prostorách původního objektu statku a zaměřili na rodiny s dětmi.

Hospodaření v CHKO, včetně nejpřísněji chráněné I. zóny, není jednoduché a k tomu ještě Konvalinkovi hospodaří od roku 2009 v ekologickém režimu. Chvályhodné je ponechání okrajových dřevin a postupné spásání vyšší trávy na malých půdních blocích, včetně vybudování několika malých vodních ploch k zadržení vody v krajině. Až na jednu výjimku větší pastviny jsou pozemky drobné

Býčci jsou prodáváni většinou živí do zahraničí, jalovice se pak bourají přímo na farmě a prodávají formou balíčků ze dvora.

a bez projevů eroze. Na části nezatravněné půdy pěstuje rodina jarní triticales v množitelských porostech - samozřejmě v biokvalitě. Na obhospodařovaných pozemcích nepoužívají Konvalinkovi chemické prostředky, hnojí pouze statkovými hnojivy. Pro zajištění co nejdelšího pokryvu půdy mají v plánu zasít meziplodiny a nechat je vymrznout. Nejbližší budoucnost hospodářství vidí v regenerativním zemědělství. Letos chtějí zasít potravinářskou pšenici a pohrávají si s myšlenkou mletí mouky v biokvalitě.

Topení v objektech farmy je v kombinaci s využitím akumulčních nádrží zajištěno spalováním štěpky vyrobené z odpadní dřevní hmoty z vlastního lesa. Elektrickou energii získává farma z fotovoltaických panelů umístěných na hospodářském objektu.

Z dohody se sousedy o umístění laviček podél polních cest vznikla naučná Modráskova stezka v blízkosti Věcovského potoka s velmi pěkně zpracovanými názornými tabulemi. Obrázky ptáků a dřevin doprovázejí informace dostupné přes QR kódy. Hospodář Libor Konvalinka je hrdý na svou rodinu: „*Spolu s rodiči a manželkou Evou se mi podařilo vybudovat prosperující moderní rodinnou farmu šetrnou k přírodě a dnes, když je potřeba, pomohou i děti Tereza, Kája a nejmladší Ondra.*“

Hodnotitelská komise udělila Farmě Libora Konvalinky zaslouženou zlatou medaili v Programu Pestrá krajina 2023.

V citlivě zrekonstruovaném původním statku se bez problémů našel prostor pro penzion.

Vysázené dřeviny doplňují informační tabule, kde se návštěvníci dočtou zajímavosti o každém druhu stromu či keře.

Modrášková naučná stezka vznikla z dohody mezi majiteli penzionů v obci o umístění laviček, ale využívají ji hojně také školy a školky.

Hospodaření v CHKO, v nadmořské výšce přes 500 m n. m. a navíc v ekologickém režimu není jednoduché. Konvalinkovi uvažují o přechodu na regenerativní zemědělství.

Součástí stezky jsou i interaktivní prvky, které jsou dostupné přes QR kódy na tabulích.

Konvalinkovi vsadili také na obnovitelné zdroje energie, na střeše hospodářských budov je fotovoltaická elektrárna kombinovaná s bateriovým úložištěm.

Ekofarma Zelený kopec

ASZ Pelhřimov

zlatá medaile

**Ekofarma Zelený kopec
ASZ Pelhřimov**

byla oceněna
zlatou medailí
v rámci programu

Asociace soukromého zemědělství ČR

PESTRÁ KRAJINA

2023

*Kvůli kvetoucím rostlinám
a hmyzu jsou na loukách
ponechávány nesečené plochy.*

*Miroslav a Lenka Křížovi v roce
2009 změnili svůj život a začali
hospodařit.*

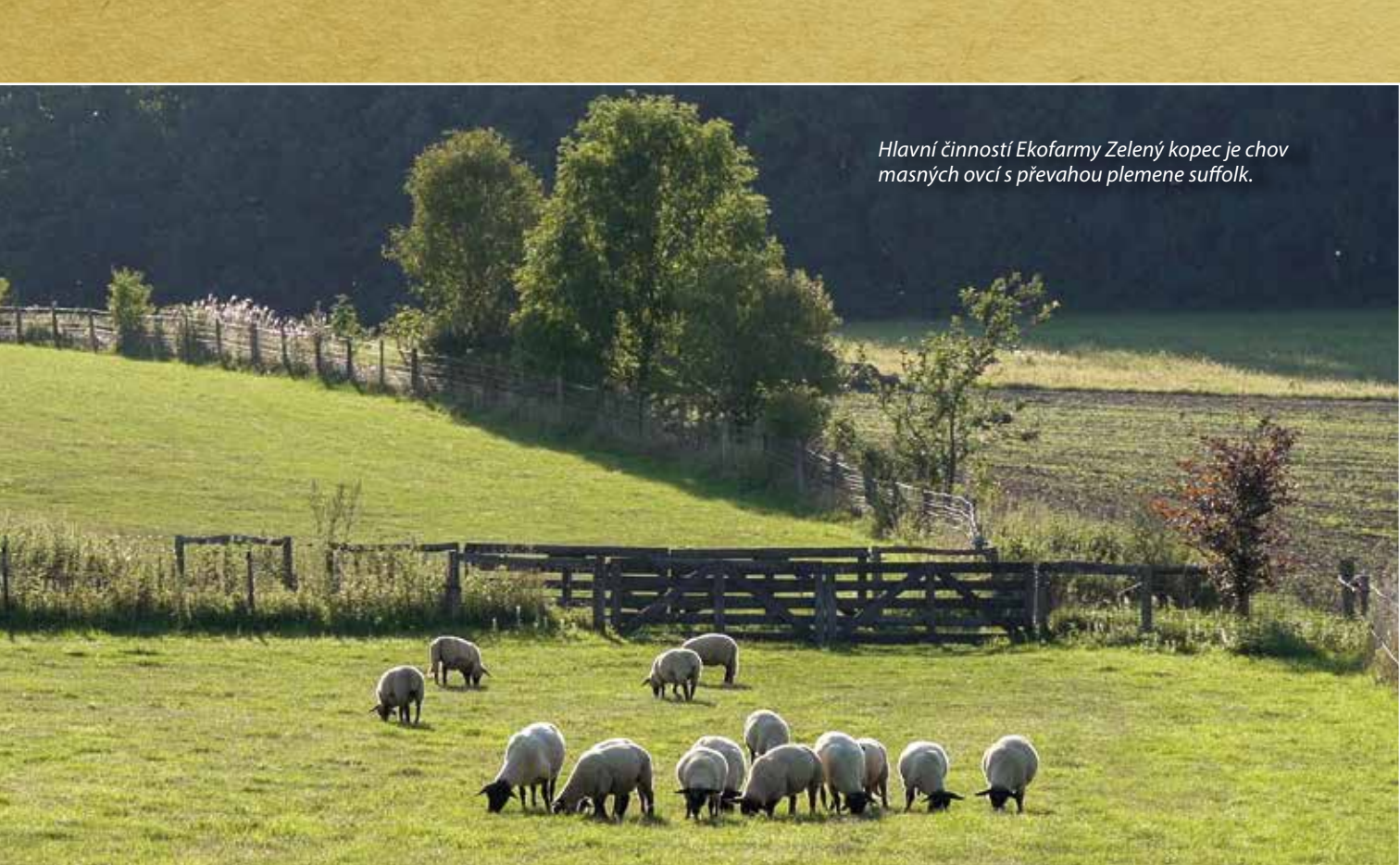
Údolí říčky Bělé ve zvlněné krajině Křemešnické vrchoviny, asi osm kilometrů jižně od Pelhřimova, skrývá vísku Houserovka. Malá ves, která od roku 1980 spadá jako místní část pod okresní město Pelhřimov, je poprvé písemně zmiňována v roce 1371. Dnes je zde 27 domů a žije v nich 52 trvale hlášených obyvatel, mezi nimiž v čísle popisném 34 bydlí a hospodaří rodina pana Miroslava Kříže. Na svazích pod lesnatými vrcholky je v nadmořské výšce kolem 600 metrů zemědělsky využívaná krajina protkaná potůčky s množstvím rybníků a remízů. Není divu, že si tento kout oblíbil významný akademický malíř Pelhřimovska Jiří Mádl a měl v Houserovce svůj trvalý atelier. Místo také učarovalo Miroslavu Křížovi a jeho manželce Lence, kteří se zde po dlouhém hledání usadili, koupili i pronajali půdu a začali hospodařit. On kuchař

a ona psycholožka, naprosto zemědělstvím nepolíbeni, se jednoho dne rozhodli, že změní svůj dosavadní život a budou se věnovat ekologickému zemědělství v reálné praxi.

Od počátku zahájení činnosti v roce 2009 jsou registrováni jako ekologická farma pod názvem – Ekofarma Zelený kopec. Na převzatém holém zoraném lánu a malé zanedbané louce plné kopřiv, kamení a šťovíku to nebylo jednoduché. Postupně svažité pozemky vyčistili, zatravnili, oplotili a dnes vše slouží jako pastviny a louky ke sklizni sena. V současné době se starají o 44 hektarů dílem vlastní a dílem pronajaté zemědělské půdy a chovají 110 kusů masných ovcí tvořících základní stádo. Ovečky jsou kříženky, ale beraní plemene suffolk jsou čistokrevní. Takový způsob chovu

Křížovi ekologicky hospodaří v malé vsi Houserovka na zhruba 45 hektarech půdy. Svoji farmu nazvali přiléhavě – Zelený kopec.

Hlavní činností Ekofarmy Zelený kopec je chov masných ovcí s převahou plemene suffolk.

jim nejvíce vyhovuje a mají dobré produkční výsledky. Ovce nezařezávají častým hromadným odčervěním, ale preparáty k odčervěním používají dle aktuálního zdravotního stavu jednotlivých zvířat. K chovu ovcí patří prodej produkce a hospodář ještě formou služby nabízí stříhání ovcí, ošetření paznehtů a odčervění.

Křížovi začali po zatravnění pozemků vysazovat keře a stromy poskytující útočiště ptactvu a hmyzu a zároveň udržující vláhu. Dřeviny rovněž poskytují stín zvířatům a chrání je před větrem. Pomocí keřů a původních druhů stromů vytvořili Křížovi nový remízek.

Velká část svažitéch pozemků při jarním tání způsobovala zatékání vody až do prostoru vesničky. Manželé vysledovali trasu tekoucí vody a umístili do ní vsakovací jámu, která je zatravněná, při

rychlém tání a přívalem deště se naplní vodou, a ta se pak pomalu vsakuje do půdy. Pro zadržení vody v krajině ještě využili porušenou melioraci, vodu vyvedli na povrch do vykopané strouhy a na ní vytvořili několik tůní.

Ochranu půdy berou hospodáři velice vážně, ovce pasou na malých blocích a včas je přehánějí, aby nedocházelo k nadměrnému spásání a poškození povrchu. Vlnu z ostříhaných zvířat, která je dnes prakticky neprodejná, používají jako izolaci, a hlavně jako mulč ke stromům a keřům. Při senoseči sekají na vysoko pro udržení vláhy a pro lepší pastevní podmínky. Zároveň nechávají část luk neposečenou, čímž zachovávají prostor pro hmyz a drobné obratlovce. „Uvědomujeme si, že zdravá půda bohatá na život je základem pro trvale udržitelné hospodaření,“ říká bez patosu Miroslav Kříž.

Rodina se také snaží co nejvíce pomoci návratu sýčků do zemědělské krajiny a instaluje na stromy v okrajových porostech budky pro sovy. Pro zajištění tlumení přemnoženého hraboše polního umísťují do luk a pastvin také berličky pro dravé ptáky.

Do budoucna chtějí Křížovi dále rozvíjet regenerativní zemědělství, pokračovat ve výsadbě stromů a keřů, dobudovat zázemí farmy a uvažují o zakládání květnatých pásů.

Historie farmy je poměrně mladá, a proto je inspirující vidět, jak za pár let rodina Křížových vybudovala hospodářství, které je skromné v tom, co si z přírody bere a jak v ní žije, ale štědré v tom, co zdejší krajině dává. Při všech aktivitách pro zlepšení životního prostředí a nevelké výměře je hospodářství ekonomicky stabilní a rodinu uživí.

Šetrné hospodaření v souladu s místní krajinou a neotřelá přírodě blízké konání nezátížené stereotypy oslovilo hodnotitelskou komisi, která udělila Ekofarmě Zelený kopec zlatou medaili v programu Pestrá krajina 2023.

V loukách jsou vysázeny pruhy keřů, které poskytují útočiště hmyzu a drobným živočichům a zároveň pomáhají zadržet vláhu.

Křížovi mají na pastvinách a loukách spoustu přenosných berliček pro dravce, kteří pomáhají tlumit přemnožené hraboše.

Původně zoraný lán byl zatravněn, zanedbané louky vyčištěny a oploceny a dnes slouží jako pastviny a louky pro zhruba 110 kusů ovcí.

*Na nefunkční melioraci na
pastvině byly vytvořeny tůně, kde
se drží voda i za největšího sucha.*

*Na pastvinách jsou také vysázeny solitérní stromy, které budou
jednou poskytovat ovčím příjemný stín.*

*Stékající voda z jarního tání dřívě po svahu zatékala až do vsi,
Křížovi proto na její nejčastější trase vybudovali zasakovací jámu.*

Louky jsou sekány na vysoko, aby nedocházelo ke zbytečnému vysušování, na některých lokalitách jsou navíc ponechány velké plochy nesečené.

Podél strouhy, na níž byly vybudovány malé tůně, byl založen remízek.

Pastviny jsou ohrazeny speciálním pletivem propustným u země pro drobné živočichy, v porostech kolem nich jsou pak umístěny budky pro sovy.

Farma Koňákov

ASZ Nový Jičín
stříbrná medaile

Farma Koňákov
ASZ Nový Jičín

byla oceněna
stříbrnou medailí
v rámci programu

Asociace soukromého zemědělství ČR

PESTRÁ KRAJINA

2023

Na pozemcích farmy v krásné podbeskydské krajině u Českého Těšína vysázeli Kotajní spoustu stromořadí podél cest a na okrajích pozemků.

Gustav Kotajny se synem Tomášem a celou svou rozvětvenou rodinou hospodaří v Koňákově na 400 hektarech, z čehož je zhruba třetina v ekologickém režimu.

Farma je v krásné podhorské oblasti, ale zároveň v těsné blízkosti několika průmyslových měst.

Rázovitá a oku milá krajina Podbeskydské pahorkatiny v okrese Karviná a asi 5 kilometrů vzdálená polská hranice jsou určující skutečnosti pro vesnici Koňákov, která je součástí Českého Těšína. Sama obec se nachází na vrcholu a svazích vrchu Šachta zhruba 430 metrů nad mořem a čítá okolo 360 obyvatel. Neznalý návštěvník je překvapen, že v těsné blízkosti velkých průmyslových měst a hlavních dopravních tahů může existovat jako ostrý kontrast tato překrásná podhorská oblast se specifickou slezskou zástavbou v krajině volně roztroušených domů. V obci Koňákov je také sídlo Farmy Koňákov rodiny Kotajnych.

Předci rodiny přišli z Francie, usadili se v obci v roce 1848 a začali se věnovat zemědělství a pohostinství. Po požáru v roce 1866 postavili nové stavení, které je zde dodnes. Rodina se věnovala hospodaření a pohostinství až do roku 1948. „Po válce se ujal hospodaření s velkým elánem můj otec. Byla to nelehká doba, protože si s maminkou vzaly půjčku na nákup pozemků a po provedené násilné kolektivizaci ji museli splácet z malých platů zaměstnanců družstva,

aniž by svou půdu mohli obhospodařovat,” říká Gustav Kotajny spolu se synem Tomášem, majitelem farmy, a dodává: „Naší rodině zůstal pouze hektarový záhumenek.“ Brzy po revolučním roce 1989 založil Gustav Kotajny velice úspěšnou strojírenskou firmu, která prosperuje dodnes a má okolo 140 zaměstnanců. Selské geny však udělaly svou práci a syn Tomáš začal studovat na České zemědělské univerzitě v Praze. To byl pro otce jeden z rozhodujících momentů pro vznik Farmy Koňákov. Dalším impulzem pro vznik dnešní úspěšné a moderní farmy rodiny Kotajnych byla myšlenka tehdejšího studenta Tomáše pořídit si pár oveček. Faktické obnovení zemědělské činnosti a navázání na rodinnou tradici nastalo v roce 1999, kdy pan Gustav Kotajny zakoupil budovu kravína od končícího státního statku. Dva roky na to již začali společně se synem, který absolvoval po studiu půlroční praxi na irských farmách, skutečně hospodařit.

Zaměření farmy od počátku podřídili zdejším podmínkám – kopcovité krajině a chladnějšímu klimatu. Velmi dobře se zde daří

chovu otužilého masného skotu a ovcím. Proto vsadili na plemena skotu aberdeen angus a highland cattle a na ovce romney marsch kent. Rodina dnes obhospodařuje v režimu ekologického zemědělství výměru cca 400 hektarů většinou trvalých travních porostů při realizaci převážně pastevního chovu masného skotu a ovcí. Na farmě je až 320 kusů dobytka, z toho až 125 chovných krav. Chov zvířat je provozován extenzivně, s co nejnižšími náklady – krmí se pouze objemná krmiva a minerální lizy s přídatkem nedostatkových prvků, především selenu a hořčíku. Přesto se u skotu daří dosahovat velmi dobrých výsledků. Farma je zaměřena na kvalitní genetiku, zvířata dlouhodobě patří mezi TOP 10 v České republice. Proto si Kotajní mohou dovolit exportovat část plemenných jalovic do zahraničí a nejlepší chovné býky prodávat formou aukce. Na chodu farmy, včetně bourárny masa, se podílí většina členů široké rodiny a čtyři zaměstnanci. Bourárna na farmě zpracovává až 60 zvířat ročně z vlastní produkce poražené na jatkách v Českém Těšíně. Maso, které zraje 4 až 20 dnů, se prodává na základě předchozích objednávek přímo ze dvora. „Vyřizování objednávek a prodej masa, stejně jako evidenci zvířat, má od začátku na starosti maminka a její pečlivost si nemůžeme vynachválit,“ říká mladý hospodář Tomáš.

Vzhledem ke zdejšímu drsnějším klimatickým podmínkám vsadili Kotajní logicky na extenzivní chov otužilejších masných plemen skotu – aberdeen angus a highland, na farmě je až 320 kusů skotu. Kromě toho zde najdeme také menší chov ovcí romney marsch kent.

Dlouhodobou ideou farmy je přírodě blízké citlivé hospodaření, proto se Kotajní například snaží dostat do půdy co nejvíce organické hmoty. Provozují vlastní kompostárnu a ročně aplikují na obhospodařované pozemky až 1200 tun hnoje a 800 tun kompostu. Hospodáři na malých půdních blocích, vysazují aleje stromů na travinách a okrajích pozemků. Ochraňují zemědělskou půdu před zbytečnou zástavbou a v maximální míře využívají pro vlastní spotřebu obnovitelné zdroje energie, a to jak sluneční, tak větrnou, ale i biomasu a vyrobená energie je distribuována do všech objektů farmy. Rodina hospodáří na místě po mnoho generací a dnes předává zkušenosti i žákům střední zemědělské školy, která je nedaleko. Studenti mohou pracovat přímo na farmě a vidět úplně jiný způsob hospodaření než v nějakém intenzivním zemědělském velkopodniku. V neposlední řadě Kotajní pečují o místní tradice a na jejich farmě se pořádají mnohé místní slavnosti a setkání. Farma se také podílí na opravách místních duchovních památek, například kostela a kaple. Není náhodou, že v roce 2020 získala druhé místo v soutěži Farma roku.

Šetrný způsob hospodaření, podpora vzdělávání mladé generace, ohleduplná krajinaotvorba, ochrana půdy, využití obnovitelných zdrojů energie a popularizace rodinných farem včetně podpory místního společenského života - to jsou důvody, proč hodnotitelská komise udělila Farmě Koňákov rodiny Kotajných stříbrnou medaili v programu Pestrá krajina 2023.

Na orné půdě se pěstují převážně obiloviny s podsevem jetele, který pak slouží jako kvalitní pícnina pro skot.

Skot se pase na poměrně malých půdních blocích, které odpovídají zdejšímu roztroušenému typu zástavby.

V prostoru bývalého pískovcového lomu proběhla rekultivace, a kromě malebné vodní nádrže zde vznikl i prostor pro zázemí firmy a bydlení.

Do kompostárny na farmě se sváží tráva z veřejných prostranství Českého Těšína a Třanovic, zde se míchá s hnojem a následně aplikuje na travní porosty.

Kotajní využívají obnovitelné zdroje energie, kromě fotovoltaické elektrárny na centrální budově farmy zkoušejí využít také větrnou energii umístěním turbín na sila.

Rodina také zrenovovala místní kapli a velmi intenzivně se zapojuje do společenského života.

Na farmě probíhají pravidelně akce pro veřejnost, které navštěvují tisíce lidí z celého okolí a využívají je mimo jiné k nákupu masa z místního chovu a bourárny.

Farma Koňákov je rovněž otevřena pro studenty zemědělských škol, kteří zde mohou získat komplexní zkušenosti z fungování rodinné farmy.

SLEDUJTE VIDEOSERIÁL ASZ ČR

SELSKÝ ROZUM

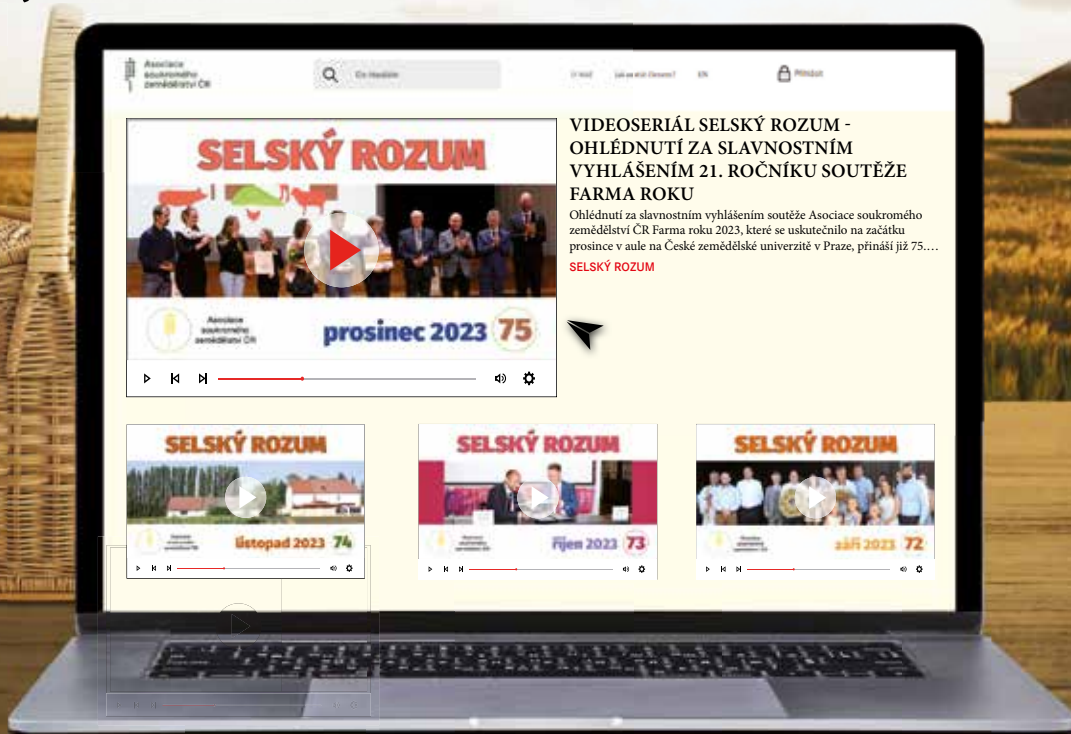
Asociace
soukromého
zemědělství ČR

NATOČILI JSME JIŽ 75 DÍLŮ
KRÁTKÁ DESETIMINUTOVÁ VIDEOA

Selský rozum - spojení, které lidé v poslední době stále častěji používají, ale ve svých činech se jím stále méně řídí. Jedním z posledních útočišť selského rozumu je tak přístup k životu a k podnikání vás, sedláků na rodinných farmách.

Chcete se nechat inspirovat aktivitami svých kolegů z Asociace, sledovat zajímavé reportáže a rozhovory s různými odborníky a příznivci selského stavu? To vše vám pravidelně přináší již šestým rokem videoseriál **SELSKÝ ROZUM**, v němž vždy na konci měsíce shrneme pohledem českých sedláků to nejaktuálnější z uplynulého období.

Každý měsíc videoseriál **SELSKÝ ROZUM** na www.asz.cz a **Facebooku Asociace**.

Máte rádi čerstvé a lokální farmářské potraviny?

Navštivte Katalog farem na webu
asz.cz/prodej-ze-dvora

V katalogu farem si můžete přehledně najít farmy, které hospodaří ve vašem okolí a nakoupit si čerstvý sýr, mléko, maso, ovoce, zeleninu, med, přírodní kosmetiku a jiné. Jste fanouškem agroturistiky a hledáte ubytování na venkově? Podívejte se na pestrou škálu farem a jejich produktů a služeb.

Asociace soukromého zemědělství ČR

Samcova 1, 110 00, Praha 3

tel.: 778 088 805

e-mail: kancelar@asz.cz

www.asz.cz

Asociace soukromého
zemědělství ČR
www.asz.cz

Najdi si svou farmu.

Farmy oceněné v 1. ročníku programu Pestrá krajina

Kunclův Mlýn, Brzina

ASZ Příbram
zlatá medaile

Habánský Dvůr, Vacenovice

ASZ Hodonín
zlatá medaile

Statek Vodňanský, Blíževedly

ASZ Litoměřice
zlatá medaile

Ekofarma Petra Marady, Šardice

Svaz vlastníků půdy ČR
zlatá medaile

Farma rodiny Kuncovy, Sklené

ASZ Žďár nad Sázavou
stříbrná medaile

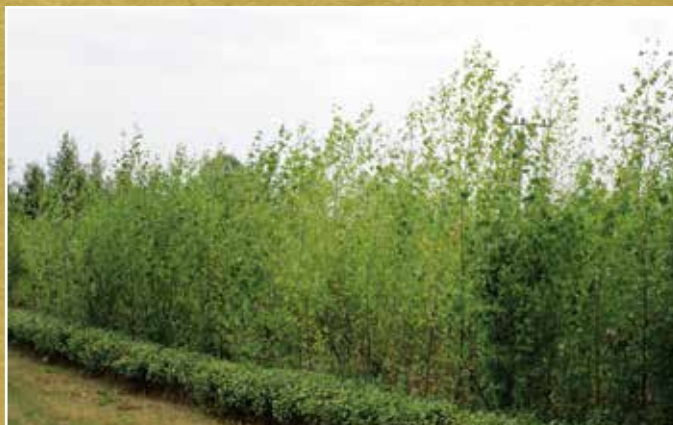
Farma rodiny Sotonových, Trstěnice

ASZ Svitavy, Ústí nad Orlicí
stříbrná medaile

Farma U lesa, Sudoměřice u Bechyně

ASZ Tábor
bronzová medaile

Farma Jiřího Mišáka, Třebíč

ASZ Přerov
bronzová medaile

Farmy oceněné ve 2. ročníku programu Pestrá krajina

Farma Jiřího Marka, Únanov

ASZ Třebíč
zlatá medaile

Farma U Hrušků, Stvolny

ASZ Plzeňsko
zlatá medaile

Farma Prak, Český Šternberk

ASZ Benešov
zlatá medaile

Farma Domašín

ASZ Jindřichův Hradec
stříbrná medaile

Farma Tláskal, Slavětín nad Metují

ASZ Náchodská
stříbrná medaile

Farma Jiřího Mišáka, Troubky

ASZ Přerov
bronzová medaile

Farmy oceněné ve 3. ročníku programu Pestrá krajina

Ofčí statek Brničko

ASZ Přerov
zlatá medaile

Rodinná farma Placandů, Křenovice

ASZ České Budějovice
zlatá medaile

Statek Novotinky

ASZ Benešov
zlatá medaile

Levandulový statek, Bezděkov

ASZ Olomouc
zlatá medaile

Farma Marka Daňhela, Albrechtice

ASZ Těšínské Slezsko
stříbrná medaile

Farma Jiřího Netíka, Dobré

ASZ Rychnov nad Kněžnou
bronzová medaile

Farmy oceněné ve 4. ročníku programu Pestrá krajina

Dvůr Havransko

ASZ Kolín, Kutná Hora, Nymburk
zlatá medaile

Vinařství Válka, Nosislav

ASZ Břeclav
zlatá medaile

Motýlí ráj Žďánice

ASZ Hodonín
zlatá medaile

Farma Člupy

ASZ Vyškov
zlatá medaile

Štěchův statek, Ostrov

ASZ Příbram
stříbrná medaile

Farma Jiřího Michaliska, Jakartovice

ASZ Krnovsko, Opavsko
stříbrná medaile

Vinařství a rodinná farma Valihrachových, Krumvíř

Vinařská asociace ČR
stříbrná medaile

Farma Rosa, Batňovice

ASZ Trutnov
stříbrná medaile

Farma Jana Chalupy, Pašice

ASZ České Budějovice
stříbrná medaile

Farma Václava Velety, Lukavec u Pacova

ASZ Pelhřimov
bronzová medaile

Farmy oceněné v 5. ročníku programu Pestrá krajina

Rodinná farma Michlovka, Michlova Huť
Svaz chovatelů ovcí a koz
zlatá medaile

Farma Petra Horčíka, Lhota pod Pannou
ASZ Litoměřice
zlatá medaile

Statek Kollertových, Suchý Důl
ASZ Náchodsko
zlatá medaile

Farma Petra Křížánka, Karpentná
ASZ Těšínské Slezsko
zlatá medaile

Farma Křížov
ASZ Benešov
zlatá medaile

Závěrečné slovo předsedy komise

V roce 2023 se pro celý zemědělský sektor objevily dvě velice důležité zprávy. První z nich byla celosvětově nejvyšší průměrná teplota na planetě za celou historii měření v soustavě klimatologických stanic a mnohem rychlejší změny v životním prostředí, než předpovídaly vědecké modely zaměřené na klimatickou změnu. Tento překotný

vývoj nám jasně ukazuje, jak je důležité, abychom se v zemědělském hospodaření urychleně připravili na jiné způsoby naší práce, které budou více akceptovat změněné přírodní podmínky a pomůžou adaptovat krajinu ve prospěch trvale udržitelného hospodaření.

Druhou podobně nepříznivou zprávou byla zhoršená ekonomická stabilita v zemědělském podnikání a drahé potraviny pro konečného spotřebitele na českém trhu. Situace je vyvolaná malou konkurencí v rámci českého zemědělského prostředí, malým počtem zemědělsky hospodařících a potravinářských subjektů, nedobře nastavenou výrobní, zpracovatelskou a prodejní strukturou, ubíjející byrokracií a nikdy neprovedenou zásadní transformací českého zemědělství.

Rodinné farmy se tomuto špatnému stavu českého zemědělství vymykají, a právě zástupci rodinných farem v programu Pestrá krajina dokazují, že produkují potraviny s vyšší přidanou hodnotou ve vysoké kvalitě a přijatelné ceně jako lokální výrobky dodávané většinou v nejbližším okolí konečnému spotřebiteli i s příběhem toho kterého sedláka. Svoji zemědělskou činnost, a i následné zpracování prvotního produktu, provádějí šetrným způsobem k životnímu prostředí a vytvářejí na své zemědělské půdě pestrou krajinu. Tím významně přispívají k adaptaci naší krajiny na klimatickou změnu.

Za Pestrou krajinu mne v roce 2023 potěšilo několik věcí. Všechny hodnocené farmy v roce 2023 byly opět na vysoké úrovni a držely bez problémů vysokou latku z minulých ročníků. Ať už to byla kterákoliv z nich – Farma Libora Konvalinky, Bělecký mlýn, Ekofarma Zelený kopec, Farma Koňákov nebo Farma Milošovice rodiny Cihlářových.

A velice potěšující je také fakt, že se statky, které uspěly v programu Pestrá krajina, umísťují následně také v soutěži Farma roku. V roce 2023 se Farmou roku stalo inspirativní Vinařství Válka a na druhém místě se umístil Ranč Karpentná rodiny Křížánkových – oba laureáti minulých dvou ročníků Pestré krajiny.

Odbornou patronkou se pro Pestrou krajinu 2023 stala krajinářská architektka Klára Salzmann a veřejnými podporovateli tři fajn chlápíci – písničkář a hudebník Ivan Hlas, herec a hudebník David Matásek a kurátor, publicista, politik a aktivista Vladimír Lábus Drápal.

Potěšující je také trvalá pozornost médií a konstantně a dlouhodobě trvající podpora politických představitelů, především předsedy Senátu PČR Miloše Vystrčila.

Tímto bych chtěl požádat naše zákonodárce, aby podpořili české rodinné farmy přijetím zákona o rodinných farmách a zjednotili jim jejich práci odstraněním rozbuzelých byrokracie v zemědělské legislativě. Ta je pro současné sedláky podobně dusivá, jako byla kdysi pro jejich předky roboty na panském nebo v padesátých letech nadměrné odevzdávky produkce nařízené komunisty.

Užijte si Pestrou krajinu 2023!

Daniel Pitek
6. ledna 2024, Černčice

Publikace k 6. ročníku programu Asociace soukromého zemědělství ČR

PESTRÁ KRAJINA

Vydala: Asociace soukromého zemědělství ČR, Samcova 1, Praha 1
www.asz.cz, leden 2024

Texty: Ing. Stanislav Rampas

Foto: Ing. Veronika Jenikovská, Ing. Petr Janžura, archivy ASZ ČR a jednotlivých farem

DTP: Petra Honomichlová, DiS.

Tisk: Triangl, a. s.

Asociace soukromého
zemědělství ČR

www.asz.cz

ČESKÁ S
spořitelna

GRANTIKA S

Pomáháme financovat výrobu biometanu

Zvažujete investici do výroby biometanu? Nabízíme komplexní podporu vaší investice včetně financování, dotační podpory a odborného poradenství od našich partnerů. Rádi tu budeme i pro vás. Infolinka 956 777 778.

Asociace soukromého zemědělství ČR

Dobrovolná stavovská a profesní organizace soukromých zemědělců v České republice

- stavíme na rodinném hospodaření
- vycházíme ze selských tradic a z odpovědného přístupu k půdě
- prosazujeme svobodné podnikání
- bojujeme proti zbytečné byrokracii
- podporujeme multifunkční zemědělství
- podílíme se na lokálním prodeji produkce z farem
- pomáháme vytvořit živý a ekonomicky nezávislý venkov

www.asz.cz